

Povinnosti provozovatele veřejné projekce z komerčních nosičů

Veřejné projekce z komerčních nosičů, tedy především DVD, BD, CD či videokazet, jsou pokryty právy označovanými jako non-theatrical (ne-divadelní) nebo také public video. Těmito právy disponuje nejčastěji videodistributor daného filmu v ČR, může je však vlastnit i jiný subjekt. Tento je taky jako jediný oprávněn prostřednictvím licenční smlouvy udělit souhlas k užití díla tímto způsobem. Subjekt, který veřejnou projekci z komerčních nosičů pořádá, musí především respektovat autorská a související práva. Filmové dílo nebo dílo vytvořené podobným způsobem (souhrnným názvem audiovizuální dílo) je dílem ve smyslu zák. č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, (autorský zákon), a požívá ochranu podle tohoto zákona i podle dalších právních předpisů. Veřejná projekce záznamů děl je užitím díla provozováním ze záznamu ve smyslu § 12 odst. 4 písm. f) bod 1. ve smyslu § 20 odst. 1 autorského zákona, a je **možná pouze za podmínky výslovného svolení držitele autorských práv** k takovému dílu pro tuto formu šíření díla na našem území (§ 12 odst. 1 aut. zákona). Svolení k užití díla uděluje autor resp. licencor (tedy ten, kdo od autora získal licenci na výkon práv autora pro tento způsob užití díla na území České republiky, tzv. distributor) zpravidla písemnou smlouvou. V některých případech však nelze souhlas jednoduše získat, neboť neexistuje český monopol na non-theatrical práva, tedy žádný český subjekt těmito právy nedisponuje. Jinými slovy, některé tituly nelze z nosičů promítat mimo osobní soukromí, pokud si subjekt nezajistí souhlas přímo od zahraničního nositele práva obvykle výrobce. Žádný kolektivní správce nezastupuje nositele práv k audiovizuálním dílům a zvukově obrazovým záznamům k užití provozováním ze záznamu dle § 20 autorského zákona; tato práva jsou vykonávána individuálně a k užití je třeba získat souhlas přímo od nositele práva.

Autorské právo k audiovizuálnímu dílu vykonává v rozsahu oprávnění poskytnutých autorem díla, autory děl audiovizuálně užitých a ostatními nositeli práv ke složkám audiovizuálního díla výrobce tohoto díla. Výrobce jako nositel resp. vykonavatel autorského práva k dílu má pochopitelně zájem, aby se toto dílo šířilo i mimo teritorium státu svého vzniku a pokud se tak děje, aby jeho autorské právo k tomuto dílu bylo chráněno. Nešíří-li na území určitého státu dílo sám prostřednictvím své organizační jednotky, uděluje distribučnímu subjektu licenční distribuční smlouvou právo k užití a šíření filmového díla (tzv. distribuční právo). Subjekt, kterému bylo toto distribuční právo uděleno, se tak stává tím, kdo je oprávněn šířit konkrétní audiovizuální dílo v rámci přesně vymezených forem tohoto šíření (kino, domácí video, veřejné provozování) na určitém teritoriu a po určitou dobu. Toto, většinou výhradně, poskytnuté právo dílo šířit stanoveným způsobem, po určitou dobu a na určitém území, se označuje jako monopol. Držitel monopolu je pak v postavení výrobce a je tím subjektem, který udílí svolení jednotlivým uživatelům, a to pro ty způsoby užití a v teritoriálním a časovém rozsahu, na které se jeho monopol vztahuje.

Vlastník rozmnoženiny audiovizuálního díla, např. ve formě DVD či BD či jiného nosiče, nesmí bez výslovného svolení výrobce díla na kazetě zaznamenaného dále dílo rozmnožovat a jinak veřejně užívat, veřejně předvádět, pronajímat k veřejnému předvádění anebo půjčovat za úplatu. Pro tyto případy obecně platí, že "nabytím vlastnického práva nebo jiného věcného práva k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, nenabývá se oprávnění k výkonu práva dílo užít, není-li dohodnuto či nevyplývá-li z tohoto zákona jinak" (§ 9 odst. 3 aut. zák.). Jednoduše řečeno, to, že někdo vlastní nebo jinak disponuje nosičem díla, ať už legálně či nelegálně, ho bez dalšího neopravňuje k tomu, aby toto dílo užil. Veřejná projekce je užitím díla a každý provozovatel této projekce je povinen si předem zajistit souhlas držitelů práv s užitím předmětného díla.

V praxi to tedy znamená následující: U každého konkrétního titulu je třeba zjistit jeho nositele práva v ČR (na obalu DVD, na internetu, případně se můžete obrátit na nás), **kterým je obvykle místní distributor, obrátit se na něj s dotazem, zda vlastní k uvedenému titulu non-theatrical práva a uzavřít s ním příslušnou licenční smlouvu**, jejíž součástí je specifikace a omezení poskytnutého svolení k užití, resp. způsob jejich určení. Ze smlouvy a dalších souvisejících dokumentů (např. dodacích listů) je pak patrné, jaká audiovizuální díla může provozovatel předvádět, v jakých typech zařízení resp. v jakém konkrétním zařízení může díla provozovat, jaké je časové omezení tohoto oprávnění a zda poskytnuté svolení je komplexní, tedy zda uživatel je či není povinen získat souhlasy resp. zaplatit odměny dalším nositelům práv např. prostřednictvím kolektivní správy práv (někdy nejsou vypořádána všechna práva (týká se to především hudby) a je třeba uzavřít i smlouvu s kolektivními správci práv.

Veřejná projekce díla bez souhlasu držitelů práv, ať už existuje český non-theatrical monopol či nikoli, je porušením autorského práva. Kdo svévolně, tedy bez souhlasu držitelů autorského práva a práv souvisejících s právem autorským, nakládá s dílem, které je předmětem ochrany podle autorského zákona, dopouští se porušování autorského práva a práv s ním souvisejících a měl by si být vědom nepříznivých důsledků, které pro něho z jeho jednání vyplývají. Především mohou oprávněné osoby žádat, aby se protiprávního jednání zdržel a závadný stav napravit. Dále pak mohou žádat vydání bezdůvodného obohacení ve výši dvounásobku běžné odměny za poskytnutí souhlasu k užití díla a poskytnutí přiměřeného zadostiučinění a to i finančního. Vznikla-li škoda, mohou oprávněné osoby požadovat její náhradu. Zároveň se však porušovatel autorského práva a práv souvisejících nemůže zříci ani případné trestní nebo správní odpovědnosti.